

55

CHANSON

VAR SUJET

AN HOSTIS LIPER.

Var tòn : *Ar Filouler fin.*

Me o ped, entrezoc'h, bretonet tostaet aman,
A me a reyo va oll bosupl evit recitan
Ar farç pleasant zo ariet, exempl eo er vrô,
Arriet er blavez presant er barouç Kenavô.

Goud a red pep hini ac'hanoc'h n'eo ket permetet,
Denommi anoyou an dud en chanson a bet,
Me o lez da sonjal da biou ez eo composet:
An hini a sant caout gâl ell e n'eum grafnet.

Me a goms demeus eun hostis a gare lipet
En kement scôden ve 'ne dy e vêg ve fouret,
Goud a ouïe conta d'an dud flibes a flabes,
Evel-se dapé bannac'hou en he blijadures.

Pa nijê servichet an dud er sall da eva,
En a lere eur fars bennac d'ho divertissa,
Ar bambocher a voe coutant eus a guement-se,
Hac a lavar d'an hostis : « Azeïd da eva eur banne. »

An hostis e voa eur liper, 'vel ma m'eus laret,
Hac azea gantê ous taol, se voa e souhet,
Presanti a ra e voeren deze hep dale:
« D'ho yec'het, ma zud, emezan, evomp eur banne. »

Kement boutailad a deu ractal ve peet,
An hostis a dastum arc'hant hag a ev bopret,
Eur vicher demeus ar brava, se a zo plesant,
Eva guin demeus e gao hac ouspen touch arc'hant.

Ar reman voa tri dên yaouank, mibien d'eus a dy,
Voa ed d'en eun divertissa d'an osteliri,
Keit a ma pad o arc'hant e zint bet servichet,
Betec nav heur eus an nôs o yalc'h a zo padet.

Pa voa dispignet o arc'hant o d'eus lavaret
D'an hostis rei deze en credit c'hoas eur voutaillet,
An hostis a lavar dêze : « Poënt eo finissa,
» Avancet eo an nôs, it d'ar gueur da loja. »

Unan eus an tri dên yaouank a n'eus lavaret :
« Petra, emezàn, ma hostis, leret a sonjet,
» Aboue eiz heur d'eus ar mintin c'hui a zo regalet;
» M'ar d'oc'h dên brao peet breman d'imp eur voutaillet. »

Ractal m'o d'eus laret d'an hostis pea boutailled
En eur goler d'eus ar vrassa ê a zo antreet :
« It emes ma zy, e mean, partiet ractall,
» Rac me na n'oun ket decidet da rei deoc'hu regall. »

An eil a lere d'eguile pa voaint ed er meas :
« Bemde voar o tiski skiant, camaradet keas,
» Goude beza græt honestis a cals dispignet
» Pa eo bet lipet hon arc'hant er meas z'oum taolet. »

Unan eus an tri dên yaouank a n'eus c'hoas lavaret :
« Tapet brao omp gant an hostis evel a velet,
» Me a bromet d'oc'h, var va guir, ha m'en lavar scler,
» Me a zizono an hostis da veza liper.

» Me ho ped, va c'hamaradet, dissul ar beure,
» Da zonnet da dy al liper da eva eur banne,
» A prest goude me arruo en eur gariolen
» Dre ma na c'houlennàn ket beza anavezet gant dên. »

E daou gamarad a n'eum gav d'ar sul ar beure
Hac int o laret d'ar liper : « Roit d'imp eur banne,
» Ni a beo d'oc'h en avanç, aman ho poesson,
» Hac evit ganimp eur bannac'h, canet d'imp eur sôn. »

An hostis a voa guel gontant a rejouisset
Pa n'eus gueleet e voa kelo adarre da lipet ,
Mes ma nije bet gouveet voa vit e domach
E nije bet o servichet a leset e lipach.

Chetu ari hor c'hamarad en eur gariolen
Hep beza bet enep fêçon anavezet gant dên ,
Disken a ra en ty al liper , lojeiz a c'houlen ;
« Leket , e mean , 'no remis va c'hariolen .

» Leket va marc'h er marchossi a roït dezan bouet ,
» A bezit bopret dizourei , péed sur a vefet ,
» Kerc'het eus ma c'hariolen dîn ma valijen
» Ma roïn arc'hant déc'h da gleinka en presañç daou dër.

» Dre ne allân ket partial d'eus ac'han fete ,
» C'hui a zastumo va arc'hant d'iz en sûrete ,
» Contet an ê er fad , hostis , daou c'hant scouët a zo ,
» Ha pa mezo ezom , ganec'h me a c'boulenzo . »

An hostis a gont an arc'hant , « Ya , emezân ,
» Daou c'hant scouët a zo aneze , evel a velân ,
» Aoutrou , me o ped , da veza dizourci a se ,
» Me o lakeio 'bars em pres déc'h en sûrete . »

An hini voa sancet aoutrou a n'eus lavaret :
« Kerc'het dîn eur bannac'h , me a m'eus sec'het ,
» Goude c'hui a gleïngo va arc'hant en ho contouër ,
» Ne mo ket ezom aneze ken a vo ember . »

An hostis a voa eur liper , an oll voar er vrô ,
Mes a hent-all e voa honnest en he oll goncho ,
A nevoa ket disflañç eus a zên a bet
Se ra dezân er moment-se beza bet tapet .

Keït a ma voa ed an hostis d'ar c'hao da vit guin
An aoutrou n'eus bet amzer da ober e dro fin ,
An daou c'hant scouët en d'eus boutet en e c'hodellou
A laket 'bars er valijen meïn en ho flassou .

Pa arruas an hostis gant ar guin er sall ,
An aoutrou a bed anezân da vonet ractall ,
Da gass e valijen d'e bres a retorn goude
Vit m'o defjont ar blijadur da eva eur banne .

Pa n'eus alc'houezet var ar valijen
D'ar sall zeo retornet , joaüs 'vel peb dèn ,
An aoutrou a lavar dezàn : « Evomp eur banne ,
» Ha canit d'emp eur ganouën var eun ton neve. »

E daou gamarad a lavar : « Poënt eo finissa
» Rac varc'hoas ar beure , aoutrou , ni a deuyo ama ;
» Varc'hoas ni guemero amzer d'en em explika
» Var ar pez on d'eus lavaret aman er beure ma. »

An deiz varlerc'h , d'eus ar beure , c'hari an daou dèn ,
Ma c'houlenjont gant an hostis hac e voa moyen
Da goms gant an aoutrou pehini voa 'ne dy lojet :
« Leret dezàn c'homp ari a ni goël bresset. »

An hostis a lavar d'an aoutrou : « Daou dèn zo amàn
» Hac a ziscouez beza presset , ervez a velàn ;
» An daou dèn a voa amàn ganec'h dec'h , aoutrou ,
» A n'eus c'hoant da barlant ouzoc'h evit afferiou. »

Pa arruas an aoutrou er sall e voe saludet :
« Bonjour , emeze , deoc'h aoutrou , a c'houi yac'h bopret. »
» Brao bras ouñ , eme an aoutrou , yac'h , evel peb hini ,
» Digassit d'imp breman , hostis , friko d'hon dijuni. »

An hostis a zigas deze a kiq a bara
Hag ive boisson da eva , na vanke ket netra ,
An aoutrou a lar d'an hostis : « It breman 'no tro
A lest ac'hanomp aman sioul 'vit hon affero. »

Eun anter-heur vad d'ar goude ho deveus scoët ,
An hostis a c'houl digante : « Petra souetet ? »
An aoutrou a lavar dezàn : « Digasset brema
» Ma valijen din ma mezo arc'hant d'ho peá. »

An hostis a redas d'he bress , ya hep dale ,
Digas 'ra gantan ar valijen hac é bopret gué ;
An aoutrou a lavar dezàn : « Contit , me ho ped ,
» Goud a ouzoc'h voa aneze en Franc daou c'hant souët. »

Pa n'eus digoret an hostis ar valijen ma
Na gavas 'bars en enni nemet mein da gonta ,
Ma n'eum gav èn bras estonet , a ma lár d'an aoutro :
« Unan benac a renk bea c'hoariet din an dro. »

An aoutrou a c'ha en coler, dezan a lavar :

- » Te , mean , a zo eur filout , hac unan eb e bar ,
- » Mad a voa din cavet testou (me d'ha vél ous ar groug) ,
- » Penevert-se voën tremenet ganet 'vit eur filout. »

An aoutrou a savas he vouëz hac a lavar dezan :

- » Te , mean , zo eur fripon , eul laër , var a velan ,
- » Me a ya da gavet ar Juj 'vit ma vi punisset ,
- » An dud man voar ma roët dide daou c'hant scouët. »

An hostis a lavar d'an aoutrou : « Me o ped

- » Na decriet ket ma zy , me a zo tapet ,
- » Eur veac'h-all me vo furoc'h , din eo eun exempl ,
- » Na destumin ken 'bars em press mein en plaç arc'hant.

- » Roët o poa din da gleinka dec'h o taou c'hant scoët ,
- » Me m'oa ho c'hontet ma hunan , hac em pres alc'hoët ;
- » Me rento dec'h o taou c'hant scouët , netra justoc'h vit-se ,
- » Ar c'holl a viran evidon , teomp-oll gant-se. »

Ar chanson-man zo eun exempl d'an oll en antier ,
Ken couls eo evit an hostis 'vel vit ar bambocher ;
Ar bambocher pa n'eus arc'hant a ve servichet
Ha pa ve sec'h e c'hodell er mez a ve taolet.

D'an hostichen e zeo exempl couls a da reall
Rac aliez e ve affer gant tud meurbet fall ,
Emàn zo bet tapet , se a zo plesant ,
Kemer mein gant eur filout 'bars en plaç arc'hant.

Composet gant RENE AR BARS, guinidie a Landreguer.

Son eun Dên yaouank

A ZO BET TRAHISSET

GANT HE VRASSA MIGNON.

Var tón : *Me m'eus choazet eur Vestres.*

Ha breman pa mon dichif gant neubeut a studi
 Me ia da zével eur zôn herves ma fantazi ;
 Mes kent mont pelloc'h arog , me ho ped , Bretonet ,
 Ne rit ket din seouarn youzar , gant-se ma chelaouet .

Me zo c'hoaz eun dên yaouank , greder ket d'am c'homsou ,
 Gouscoude gant ma c'hompaz ouzon tenna planiou ;
 Eun ali m'eus da rei d'oc'h , oll dud yaouank curius ,
 Tec'het pell , mar em c'hredet , d'eus daou hent danjerus .

Ar c'hetan gontan zo hent ar mabik Cupidon ,
 Pehini dre gomzou caër n'eus tizet ma c'halon ,
 Rag ma m'eus choazet da vestres eur plac'h d'am fantazi ,
 Roan fors petra vo laret , ne garan nemert-hi .

Kenta m'eus bet ann enor hag ar chanz d'he guelet ,
 Oa ann dri zul a viz eost , var dachen ar Sklerdet ;
 He daou lagad a verve , he c'horf oa moan ha coant ,
 Ne gredan ket ma he far 'bars ann departamant .

Hi doa laret din traou caër, ia, eno da gomanz,
'Vit ma lakat da vevà, ia oar ann esperanc :
— « Assa, eta, dèn yaouank, poent eo d'imp kimiada,
Rac tostaat a ra d'ann loz, hag ann heol izella. »

— « Kenavo 'ta, ma mestres, ha dalc'het d'ho komsou ;
» Doue ar Mestr, mar plij gantan, vimp dimezet hon daou
» Mes 'vit beza dispartiet, kredit mad ne vimp ket ;
» Piou virfe vimp eurejjet met teodou milliguet. »

» Rabad eo d'imp kaout hanao barz hon tud na barz dèn,
» Met hon lezel enn hor c'hoant pa na c'houlennomp ken ;
» Ma teufemp 'benn da veva a drugare Doue,
» Ni zo zur da vout euruz hed ann eternite. »

N'eus netra 'bet joaussoc'h evit ann nevez-amzer
Pa glever al lapouset pep lec'h dre ar c'harter ;
Pa glever d'eus ar mintin darn 'n'he o c'hragachet
Hag ann darn ail o kana, darn all o c'huitellat.

Chetu aze eur skuër gaer, tud yaouank, 'vid omp holl,
Pehini velomp bemdez, c'hetan ma pâr ann heol ;
Ann deiz all, dreïst ar re-all, leun a blijadures,
Me iez d'ann abarde-nouz betec ty va mestres.

Ne oan ket pell d'eus he zy, pa harzes ma fasaou :
Me a vele daou estik var ar memes bodaou ;
Plijadur moa d'ho guelet, muioc'h c'hoaz d'ho c'hlevet :
Pe seurt laouenediguez ! pried ha pried !

Mes eur pennadik goude me velez ma mestres
Gant eur galon glac'haret, leun a dristidigues :
— « Iec'hed mad d'hoc'h, ma mestres, ha joa pa ho kuelan
» Me gav d'in peuz poan speret pe hent-all oc'h bet clan. »

— « N'on ket bet clan, dèn yaouank, poan spered n'am beuz me
» Nemet red eo d'in senti ouz gourc'hemennou Doue ;
» Ma zad en deuz laret d'in, dec'h, rog mont da gousket,
» Penaoz oa red ho lezel : henoaz vin goulennet. »

— « Souezet hon, ma mestres, pa sonjan er pardon ;
Ann deiz-se ne gredenn ket e senchfe ho kalon. »
— « Ne laret ket, dèn yaouank, 'm'hon sench-dichench ato :
» Mar pije kavet guelloc'h, vijec'h ket deut en dro. »

» Ha breman me meuz kavet eun dèn herves ma c'hoant ;
» Ouspen ma eo eun dèn brao , ne vank ket d'ahon argant. »
— « Me ho kleo mad , plac'h yaouank , red eo dîn o dilezel ;
» Me garfe bea enn douar , er bed ne vin ket pell.

» Kenavo d'hec'h a laran , kenavo gant glac'har ;
» Chetu me 'vel eun tad-moualc'h pa ve o klask he bar ;
» Mes dre he vouez drueuz hac e gomzou tener
» Hen zo zur d'eus unan-ail , hac he c'havo enberr. »

N'eus ket mui a blijadur e mesk ar yaouanctis :
Ann tadou hag ar mamou hen difen'ê pep kiz ;
Hint dlefe dont da sonjal emant bet 'vel d'omp-ni ,
Mes ann oad a vir out he , ha n'ellont ket bout-mi.

Mem boa eur galon ken guê hac ar roz da viz mae ,
Me gane , 'vel ann estik , er festou noz ha de ,
Mes chetu on trahisset gant Bacchus , ar Judas ,
Kement en deus m'a anaveet ne ket vit laret pas.

Mes joa d'imp var ann douar , plijadur er bed ell !
Kouls eo d'imp-ni beza joauz 'vit n'em dol da vervel ;
Mar fot d'hoc'h gout ha klevet piou n'eus græt ar zôn men :
He hano zo lann BODIK , euz a barres Kerrien.

